

УДК : 338.45:005.95:001.891

ЛОЗИЧЕНКО О. М.
Запорізький національний університет

ДОСЛІДЖЕННЯ ЗОВНІШНІХ ТА ВНУТРІШНІХ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЄЮ В ПРОЦЕСІ УПРАВЛІННЯ ДІЯЛЬНІСТЮ ПРОМИСЛОВИХ ПІДПРИЄМСТВ

У статті досліджено підходи науковців до визначення чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на управління підприємством, факторів впливу на поширення інформації, результати діяльності. Визначено відсутність чіткого переліку факторів впливу на інформаційне забезпечення, управління діяльністю підприємства, а також розподілу даних факторів з урахуванням специфіки функціонування промислових підприємств. Запропоновано фактори впливу на забезпечення інформацією в управлінні діяльністю промислового підприємства, які визначено шляхом врахування впливу чинників ринкового середовища на поширення інформації, ефективність управління діяльністю. Обґрунтовано необхідність врахування даних факторів в роботі підприємства, що дозволяє нейтралізувати дію ризиків, підвищити ефективність використання інформаційних даних, налагодити видачу інформації, покращити управління та функціонування.

Ключові слова: зовнішні та внутрішні фактори впливу, ринкове середовище, інформаційне забезпечення, інформація, управління діяльністю, ефективність, управлінські рішення.

LOZYCHENKO O.
Zaporizhzhia National University

RESEARCH OF EXTERNAL AND INTERNAL FACTORS INFLUENCE ON THE PROVISION OF INFORMATION IN THE PROCESS OF MANAGEMENT OF INDUSTRIAL ENTERPRISES ACTIVITY

The article investigates the approaches of scientists to determining the factors of the external and internal environment, affecting the management of the enterprise, factors of influence on the dissemination of information, results of activities. The absence of a clear list of factors of influence on information provision, management of the activity of the enterprise, as well as the distribution of these factors, taking into account the specifics of the functioning of industrial enterprises, was determined. The factors of influence on information provision in the management of the industrial enterprise activity are proposed, which are determined by taking into account the influence of factors of the market environment on the dissemination of information, the effectiveness of management activities. The necessity of taking into account these factors in the work of the enterprise is substantiated, which allows to neutralize the effect of risks, increase the efficiency of the use of information data, establish information extraction, improve management and functioning.

Key words: external and internal factors of influence, market environment, information provision, information, activity management, efficiency, management decisions.

Постановка проблеми. Управління діяльністю підприємств, їх розвиток, використання та поширення інформації перебувають під постійним впливом факторів ринкового середовища. Дані фактори мають вплив на якість, повноту внутрішньої та зовнішньої інформації, достовірність даних та їх поширення серед підрозділів підприємства, ефективність процесу управління. Несвоєчасне врахування факторів зовнішнього середовища керівництвом підприємства позначається на погіршенні процесу поширення інформації, обумовлює передачу недостовірних даних, погіршення якості інформаційного забезпечення та відповідно прийняття нерациональних стратегічних рішень і погіршення управління діяльністю. Тому дослідження та врахування факторів впливу на інформаційне забезпечення в управлінні діяльністю підприємства має вагомe значення, що дозволить рационально використовувати інформацію, ефективно управляти сферами діяльності та покращити виробничо-господарську діяльність.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Варто зазначити, що проблемою дослідження факторів, чинників впливу на управління розвитком, персоналом підприємства, поширення інформації, різних сфер діяльності займалися низка дослідників, а саме: Атанасов М., Йона О. [1, с. 55–59], Валуліліна З.В. [2, с. 103–104], Грінченко А.В. [3, с. 393–397], Замула О.О., Замула О.В. [4, с. 162], Лісовський І.В. [5], Мадрига Г.М. [6, с. 17–20], Мандражи З.Р. [7, с. 253–255], Падерін І.Д., Новак С.Е. [8, с. 137–140], Побережна М.П. [9, с. 91–94], Суюсанова О.Л. [10].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Слід зазначити, що залишається не вирішеною проблема щодо визначення факторів впливу на забезпечення інформацією в управлінні діяльністю промислового підприємства. Оскільки фактори ринкового середовища впливають на ефективність інформаційного забезпечення, управління діяльністю, то необхідним є визначення даних факторів та врахування в роботі підприємства.

Постановка завдання. Метою статті є аналіз підходів науковців до визначення чинників зовнішнього та внутрішнього середовища, що впливають на управління та поширення інформації; виокремлення факторів впливу на забезпечення інформацією в управлінні діяльністю промислового підприємства; обґрунтування необхідності врахування факторів в роботі підприємства.

Виклад основного матеріалу дослідження. Важливу роль в успішному розвитку підприємства відіграє врахування факторів, що впливають на інформаційне забезпечення в управлінні діяльністю промислового підприємства. Доцільність визначення даних факторів пояснюється тим, що функціонування підприємства відбувається за мінливих умов ринкового середовища, чинники оточуючого середовища впливають на якість, повноту вхідної інформації. Відсутність інформації щодо внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування, не виокремлення факторів впливу є причиною неефективності використання інформаційного забезпечення в управлінні діяльністю підприємства. Тому визначення факторів впливу на інформаційне забезпечення в управлінні діяльністю підприємства має теоретичне, практичне значення, оскільки їх врахування дозволить підвищити ефективність інформаційного забезпечення, процес управління сферами діяльності.

Мандражи З.Р. [7, с. 253–255] проаналізувала вплив факторів зовнішнього та внутрішнього середовища на діяльність підприємства, використання інформації. Серед факторів зовнішнього середовища було визначено наступні: конкуренти; споживачі; постачальники; маркетингові посередники; контактні аудиторії; законодавство. До внутрішніх факторів включено виробництво; маркетинг; фінанси; організація управління; персонал. Отже, автором визначено фактори, які доцільно враховувати при плануванні діяльності підприємства, формуванні зовнішньої та внутрішньої інформації для успішного розвитку.

В дослідженні Валіуліна З.В. [2, с. 103–104] було визначено фактори впливу на забезпечення інформаційної безпеки, а саме: нормативно-правове забезпечення; антивірусне забезпечення; ефективність роботи персоналу та його взаємодія з керівництвом; навчання персоналу; резервне копіювання; виявлення атак; рівень безпеки; моделі безпеки. Врахування даних факторів дозволить захистити організацію від кібератак, зменшити її негативний вплив та покращити рівень інформаційної безпеки, захищеності від дії загроз.

Інший автор Побережна М.П. [9, с. 91–94] проаналізувала взаємозв'язок факторів зовнішнього та внутрішнього середовища із інформаційною системою, а також вплив даної системи на фактори ринкового середовища. Серед факторів внутрішнього середовища визначено персонал; технологія; ресурсне забезпечення; цілі; організаційна структура. До факторів зовнішнього середовища віднесено такі: покупці; конкуренти; постачальники. Отже, врахування факторів ринкового середовища при впровадженні інформаційної системи дозволить підвищити її ефективність, покращити роботу підприємства.

Варто розглянути підхід Суюсанова О.Л. [10], адже в роботі проаналізовано фактори впливу на управління персоналом підприємства та серед яких визначено культурні; професійні; демографічні; якості працівників. Також було запропоновано фактори, які впливають на розвиток підприємства: інвестиційні; фінансові; правові; трудові, демографічні; маркетингові; природні та екологічні; ресурсні; конкурентні; інноваційні; інформаційні; науково-технічні. Таким чином управління персоналом підприємства відіграє вагомий роль, оскільки дозволяє розвинути трудовий потенціал, підвищити продуктивність праці та покращити показники виробничо-господарської діяльності, але доцільно також врахувати рівень інформаційного забезпечення в управлінні персоналом.

В дослідженні Мадрига Г.М. [6, с. 17–20] було запропоновано фактори впливу на діяльність підприємств, які поділено на фактори прямого та непрямого впливу. До факторів прямого впливу віднесено дослідження ринку споживчих товарів; дослідження попиту на вироблену продукцію, надані послуги; оцінка забезпеченості ресурсами; кваліфікація персоналу; податкове навантаження; інвестиційний клімат; взаємодія з постачальниками; вимоги покупців до товару; діяльність конкурентів на ринку; особливості продажу товарів на ринку. Фактори непрямого впливу: державна політика; зовнішньоекономічні зв'язки; податкова політика; кредитування; фінансова політика; рівень доходів населення; поширення інформаційних технологій; державне регулювання діяльності підприємств. Отже, ефективність управління підприємством залежить від визначення факторів впливу на його розвиток та врахування даних факторів дозволяє покращити фінансовий стан.

Лісовський І. В. [5] запропонував фактори формування інформаційного впливу у сфері управління витратами, які було поділено на внутрішні та зовнішні. Серед зовнішніх факторів визначено розвиток регіону; функціонування галузі; економічна, податкова, фіскальна політика; податкова система; митне регулювання; державна політика; діяльність на ринку. До внутрішніх факторів віднесено менеджмент; рівень забезпеченості ресурсами; вид та специфіка функціонування.

Враховуючи існуючі дослідження окресленої проблематики слід зауважити, що на даний момент не визначено чіткого переліку факторів впливу на інформаційне забезпечення, поширення інформації, управління діяльністю підприємства, відсутній розподіл даних факторів з урахуванням специфіки функціонування промислових підприємств, не наведені фактори впливу на процес управління та використання інформації, що є підтвердженням доцільності визначення та врахування факторів впливу в процесі управління.

Відповідно, нами було визначено фактори впливу на забезпечення інформацією в управлінні діяльністю промислового підприємства, які сформовано на основі врахування впливу чинників ринкового середовища на використання інформації, управління діяльністю та поділено на зовнішні і внутрішні, що негативно впливають на інформаційне забезпечення. Врахування даних факторів дає змогу підвищити

достовірність та ефективність використання інформаційних даних, забезпечити довгострокове функціонування підприємства через покращення процесу управління.

В інформаційному забезпеченні враховується вплив виділених факторів, що дозволяє відібрати, обробити, проаналізувати, донести зовнішню та внутрішню інформацію про вплив чинників на якість, достовірність даних, функціонування підприємства, управління підрозділами до керівництва, яке приймає вагомі рішення, коригує управління діяльністю шляхом врахування отриманої інформації (рис. 1).

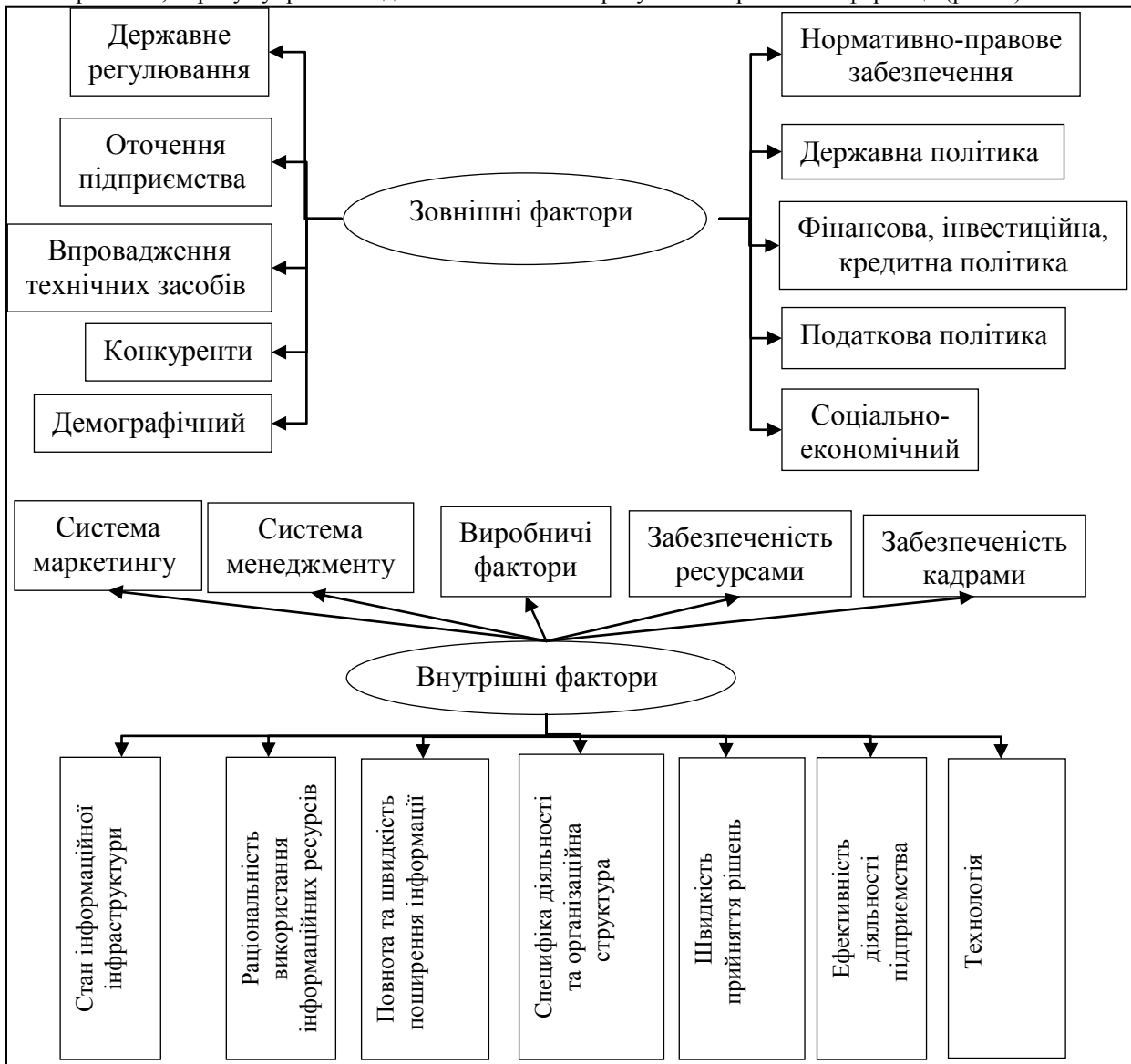

Рис. 1. Фактори впливу на забезпечення інформацією в управлінні діяльністю промислового підприємства

Примітка: сформовано автором на основі [1, с. 55–59; 2, с. 103–104; 3, с. 393–397; 4, с. 162; 5, с. 17–20; 7, с. 253–255; 8, с. 137–140; 9, с. 91–94; 10]

Розглянемо більш детально виділені зовнішні фактори впливу:

1. Нормативно-правове забезпечення, державне регулювання – тобто дотримання підприємством діючих нормативно-правових актів, слідкування за змінами в законодавстві, поширення інформації щодо законів які втратили чинність, а також формування масиву інформації про особливості реєстрації підприємств, умов ліцензування, вимоги до продукції, перевірки звітних даних. Наведений фактор впливає як на управління підприємством, так і на інформаційне забезпечення.

2. Оточення підприємства (споживачі, постачальники, посередники, органи державної влади) – формування інформаційних даних щодо попиту споживачів на певний вид продукції, їх потреб у певному товарі, рівня доходу, наявності товару на складі, ефективності роботи постачальників, якості сировини, матеріалів, умов поставок, потреб в сировині, залучення покупців та постачальників, результативності діяльності посередників та державної влади. Визначення подібної інформації за результатами дії фактору в управлінні підприємством сприятиме покращенню процесу виробництва, налагодженню взаємозв'язків з оточенням.

3. Фактор державної політики впливає на діяльність підприємств, процес управління через встановлення правил, норм щодо їх функціонування, а також на інформаційне забезпечення шляхом державного регулювання процесу поширення інформації серед підприємств. Врахування даного фактору дозволить забезпечити достовірною інформацією всіх керівників підрозділів підприємства для корегування процесу управління відповідно до вимог.

4. Фактор впровадження технічних засобів впливає на забезпечення інформацією в управлінні діяльністю підприємства, оскільки містить інформацію щодо систем передачі даних, новітніх інформаційних технологій, програмного забезпечення, технологічних розробок. Врахування даного фактору дозволить покращити якість інформації, поширити дані серед управлінського персоналу та прийняти виважені рішення.

5. Фактор фінансової, інвестиційної, кредитної політики держави – визначення інформації щодо механізму ціноутворення на окремі групи товарів, грошово-кредитної політики, положення держави на міжнародній арені, кредитування діяльності підприємств, умов надання позик та залучення інвестиційних ресурсів, регулювання інвестиційної діяльності, особливостей страхування діяльності інвесторів, наявності фінансових ресурсів, частки доходів та витрат. Дані фактори впливають на достовірність, подальше поширення інформації через інформаційне забезпечення та на управління діяльністю підприємства.

6. Фактор податкової політики обумовлює наявність інформації щодо рівня податкового тиску, розміру податкових знижок, ситуації звільнення від сплати податків та можливості отримання податкових канікул. Своєчасний аналіз інформації в інформаційному забезпеченні дозволить слідкувати за змінами в системі оподаткування, сплачувати податкові зобов'язання та в процесі управління приймати рішення щодо раціонального використання ресурсів, отримання податкових пільг.

7. Конкурентні фактори передбачають надання інформаційних даних щодо специфіки діяльності конкурентів, рівня їх конкурентоспроможності, тобто формування масиву даних про результати їх діяльності, яка надходить у вигляді вхідної інформації. Врахування впливу даного фактору на інформаційне забезпечення дозволить відобразити інформацію щодо діяльності конкурентів, донести її до керівництва для прийняття відповідних управлінських рішень.

8. Соціально-економічний, демографічний фактор містить масив інформаційних даних щодо рівня безробіття населення, розміру прожиткового мінімуму, доходів населення, вікової структури, міграції та руху населення, якості життя. Наявність такої інформації в інформаційному забезпеченні дозволяє її проаналізувати, поширити на підприємстві та в процесі управління визначити безпечні умови праці, бажаний рівень доходу, налагодити роботу в колективі, що сприятиме зростанню продуктивності та покращенню якості виробленої продукції.

Зовнішні фактори впливу неможливо корегувати, але існує можливість щодо їх своєчасного врахування в інформаційному забезпеченні, що сприятиме відбору необхідної інформації, ефективному використанню інформаційних ресурсів, зменшенню негативного впливу даних факторів на управління діяльністю підприємства, прийняттю рішень з розробки способів захисту від впливу загроз, ризиків, їх нейтралізації, а також напрямів подальшої діяльності. Зменшити вплив факторів зовнішнього середовища можливо через існуючу стратегію розвитку, яка сприятиме відбору необхідних інформаційних даних з урахуванням сформованих цілей.

Зауважимо, що врахування внутрішніх факторів відіграє вагоме значення в забезпеченні внутрішньою інформацією, оскільки їх можна корегувати, вносити корективи в процес поширення інформації, обирати необхідні та достовірні дані, що є передумовою ефективного управління основними сферами діяльності підприємства, прийняття виважених рішень, розробки методів боротьби з виявленими загрозами. Серед внутрішніх факторів впливу нами сформовано:

1. Система маркетингу, тобто відображає інформаційні дані щодо обсягів збуту продукції, існуючого попиту на товари, існуючих потреб споживачів, ефективності продажу товарів на внутрішньому та міжнародному ринку, застосування сучасних методів продажу, рекламних заходів, якості та рівня цін на продукцію, конкурентоспроможності продукції. Врахування даного фактору дозволяє забезпечити необхідною інформацією підприємство в процесі управління діяльністю, що сприятиме розробці конкурентного продукту, розширенню ринків збуту, пошуку споживачів.

2. Система менеджменту – даний фактор містить інформацію, що впливає на інформаційне забезпечення, а саме: ефективність управління працівниками та організація їх роботи; ефективність управління діяльністю за визначений період; організація, координація, контроль, мотивація діяльності персоналу; раціональність використання ресурсів; розмір необхідних витрат, ресурсів на управління структурними підрозділами; особливості здійснення управління; наявність інформаційних технологій; зовнішнє оточення. Даний фактор впливає на якість, ефективність інформаційного забезпечення, оскільки надання достовірної та своєчасної інформації сприятиме покращенню процесу управління на підприємстві.

3. Виробничі фактори – формування масиву даних щодо ефективності управління діяльністю підприємством. Ефективність управління діяльністю визначається часткою зношеного обладнання, наявністю нових технологій виробництва, впровадженням інновацій, забезпеченістю сировиною і матеріалами, рівнем енергозатрат, прибутковістю виробленої продукції, зв'язками з постачальниками.

Даний фактор визначає інформаційні дані щодо процесу виробництва, які доцільно використовувати в управлінні діяльністю з метою коригування та подальшого покращення ефективності виробництва.

4. Фактор забезпеченості ресурсами дозволяє сформувати інформацію щодо достатності джерел фінансування, трудових, матеріальних, інформаційних ресурсів для здійснення управління діяльністю підприємства, наявності інвестиційного капіталу, розміру витрати на процес управління, необхідності залучення ресурсів та визначити способи підвищення ефективності їх використання, що дозволить отримати бажаний результат, досягти цілей. Тому виокремлення даного фактору є доцільним, адже дозволить використати інформацію щодо рівня ресурсного забезпечення та поширити її серед керівництва з метою ефективного управління діяльністю, зростання прибутковості, налагодження господарської діяльності.

5. Фактор забезпеченості кадрами передбачає формування інформації щодо ефективності роботи персоналу, рівня забезпеченості робочою силою, необхідності підвищення кваліфікації, плинності кадрів, використання методів мотивації та стимулювання працівників. Дана інформація є необхідною для вивчення потреб працівників, підвищення ефективності процесу управління шляхом корегування роботи персоналу, що сприятиме зростанню продуктивності праці та результатів діяльності підприємства.

6. Стан інформаційної інфраструктури, що передбачає сукупність інформаційних даних щодо забезпеченості інформаційною технікою, рівня інформаційного обслуговування, програмного забезпечення, наявності інформаційних ресурсів, ефективності електронного зв'язку та є основним джерелом інформування управлінської діяльності з метою покращення виробництва, проведення наукових досліджень.

7. Фактор раціональності використання інформаційних ресурсів, повнота та швидкість поширення інформації впливає на процес управління діяльністю підприємства та його врахування дозволяє впроваджувати сучасне програмне забезпечення, підвищити якість даних, здійснити автоматизовану обробку інформації, проводити реорганізацію окремих структурних підрозділів, прискорити реалізацію продукцію, покращити роботу в цілому.

8. Специфіка діяльності та організаційна структура – містять інформацію про особливості функціонування підприємства, умови розвитку, його роль в соціально-економічному розвитку держави, суспільства, основні напрямки розвитку, види діяльності, специфіку діяльності апарату управління, взаємозв'язки між ними та працівниками, прийняті управлінські рішення, виконання завдань і досягнення цілей, повноваження працівників, посадових осіб, злагодженість роботи колективу. Дана інформація аналізується, зберігається, поширюється через інформаційне забезпечення, оцінюється вплив факторів на інформацію та далі враховуються дані в управлінні діяльністю для розподілу ресурсів, коригування роботи структурних підрозділів, визначення основних напрямів розвитку.

9. Швидкість прийняття рішень обумовлює вплив на поширення інформації від керівництва до структурних підрозділів, персоналу, що сприяє подальшому виконанню сформованих завдань, досягненню поставлених цілей, вирішенню існуючих проблем, покращенню виробничої діяльності, підвищенню прибутковості виконаних операцій, а також на основі отриманої інформації керівництво приймає раціональні рішення в управлінській діяльності.

10. Ефективність діяльності підприємства – тобто отримані дані щодо прибутковості функціонування підприємства повинні бути перевірені, підтвержені додатковими розрахунками та достовірною інформацією щодо фінансового стану, платоспроможності, конкурентоспроможності передається до керівництва для прийняття стратегічних рішень, подальшого управління діяльністю.

11. Технологія – даний фактор впливає на ефективність управління через поширення інформації щодо частки нового обладнання, зношеності основних фондів, ефективності використання сировини, матеріалів, виробничої діяльності, обсягів виробництва продукції відповідно до існуючого попиту, каналів збуту. Врахування даного фактору дозволить покращити ефективність управління та прийняття рішень в усіх сферах діяльності.

Виділені фактори впливу на забезпечення інформацією в управлінні діяльністю є доцільними для врахування в процесі діяльності підприємства при використанні інформаційного забезпечення, поширенні інформації. Своєчасне врахування факторів в інформаційному забезпеченні сприятиме покращенню управління діяльністю, прийняттю раціональних управлінських рішень, стабільності економічного розвитку, створенню сприятливих умов функціонування промислового підприємства.

Висновки і пропозиції. Запропоновані фактори впливу на забезпечення інформацією в управлінні діяльністю промислового підприємства було поділено на зовнішні та внутрішні. Своєчасне врахування зовнішніх факторів дозволить покращити поширення інформації серед підприємств, обробку інформації, оцінити правдивість даних, що вплине на підвищення якості інформаційного забезпечення, доступність до інформації персоналу та ефективність роботи керівництва у сфері управління підрозділами. Визначення впливу внутрішніх факторів дозволяє підвищити якість інформації, швидко поширити дані серед керівництва для покращення процесу управління. Вище наведені фактори є доцільними для врахування в роботі підприємства з метою підвищення ефективності інформаційного забезпечення та активізації управлінської діяльності, а також для забезпечення безперервності розвитку.

Подальші дослідження доцільно спрямувати на розробку системи інформаційного забезпечення в управлінні діяльністю підприємства з метою підвищення ефективності використання інформації, роботи підприємства.

Література

1. Атанасов, М. та Йона, О., 2014. Вплив інформаційних технологій на розвиток підприємства. В: Гармонізація суспільства – новітній напрямок розвитку держави: Всеукраїнська наукова конференція аспірантів та молодих вчених. Одеса, Україна, 25 Березень 2014. Одеса: Одеський національний економічний університет.
2. Валіулліна, З.В., 2016. Фактори впливу на процес забезпечення інформаційної безпеки корпоративної економіки. Бізнес Інформ, [online] № 6, с. 101–105. Доступно: <http://www.business-inform.net/annotated-catalogue/?year=2016&abstract=2016_06_0&lang=ua&stqa=14> [Дата звернення 15 Березень 2018].
3. Грінченко, А.В., 2012. Класифікація факторів впливу на витрати підприємства. Теоретичні та прикладні питання економіки: збірник наукових праць, [online] Вип. 27(1), с. 392–398. Доступно: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tppe_2012_27%281%29_52> [Дата звернення 20 Березень 2018].
4. Замула, О.О. та Замула, О.В., 2015. Фактори впливу на рівень та структуру інформаційних затрат. В: Є.І. Сокол, ред., Інформаційні технології : наука, техніка, технологія, освіта, здоров'я (MicroCAD–2015): Тези доповідей 23-ї Міжнародної науково-практичної конференції. Харків, Україна, 20–22 Травень 2015. Харків: НТУ «ХПІ», Ч. 4.
5. Лісовський, І.В., 2016. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління витратами промислових підприємств. Кандидат наук: автореферат дисертації. Херсон: ХНТУ, 21 с.
6. Мадрига, Г.М., 2012. Теоретичні підходи до аналізу факторів впливу на ефективність діяльності малих підприємств. Вісник Національного університету «Львівська політехніка», [online] № 739: Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку, с. 16–21. Доступно: <<http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/17241>> [Дата звернення 15 Березень 2018].
7. Мандражи, З.Р., 2015. Інформаційне забезпечення стратегічного управління підприємством. Економічний аналіз: зб. наук. праць, [online] Т. 20, с. 251–256. Доступно: <<https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/775>> [Дата звернення 15 Березень 2018].
8. Падерін, І.Д. та Новак, Є.Є., 2015. Аналіз впливу зовнішніх та внутрішніх факторів на стратегії підприємств малого та середнього бізнесу. Економічний вісник Донбасу, [online] № 3 (41), с. 135–141. Доступно: <<http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/93653>> [Дата звернення 20 Березень 2018].
9. Побережна, М.П., 2009. Ідентифікація впливу інформаційної системи на фактори зовнішнього та внутрішнього середовища організації. Збірник наукових праць Черкаського державного технологічного університету. Серія: Економічні науки, [online] Вип. 24(1), с. 91–94. Доступно: <<http://ven.chdtu.edu.ua/article/view/88460>> [Дата звернення 15 Березень 2018].
10. Суюсанова, О.Л., 2013. Фактори впливу на ефективність управління персоналом харчових підприємств. Ефективна економіка, [online] №3. Доступно: <<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3222>> [Дата звернення 15 Березень 2018].

References

1. Atanasov, M. ta Yona, O., 2014. Vplyv informatsiinykh tekhnolohii na rozvytok pidpriumstva. V: Harmonizatsiia suspilstva – novitnii napriamok rozvytku derzhavy: Vseukrainska naukova konferentsiia aspirantiv ta molodykh vchenykh. Odesa, Ukraina, 25 Berezyn 2014. Odesa: Odeskyi natsionalnyi ekonomichnyi universytet.
2. Valiullina, Z.V., 2016. Faktory vplyvu na protses zabezpechennia informatsiinoi bezpeky korporativnoi ekonomiky. Biznes Inform, [online] № 6, s. 101–105. Dostupno: <http://www.business-inform.net/annotated-catalogue/?year=2016&abstract=2016_06_0&lang=ua&stqa=14> [Data zvernennia 15 Berezyn 2018].
3. Hrinchenko, A.V., 2012. Klyasifikatsiia faktoriv vplyvu na vytraty pidpriumstva. Teoretychni ta prykladni pytannia ekonomiky: zbirnyk naukovykh prats, [online] Vyp. 27(1), s. 392–398. Dostupno: <http://nbuv.gov.ua/UJRN/Tppe_2012_27%281%29_52> [Data zvernennia 20 Berezyn 2018].
4. Zamula, O.O. ta Zamula, O.V., 2015. Faktory vplyvu na riven ta strukturu informatsiinykh zatrat. V: Ye.I. Sokol, red., Informatsiini tekhnolohii : nauka, tekhnika, tekhnolohiia, osvita, zdorovia (MicroCAD–2015): Tezy dopovidei 23-yi Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii. Kharkiv, Ukraina, 20–22 Traven 2015. Kharkiv: NTU «KhPI», Ch. 4.
5. Lisovskiy, I.V., 2016. Informatsiino-analitychne zabezpechennia upravlinnia vytratamy promyslovykh pidpriumstv. Kandydat nauk: avtoreferat dysertatsii. Kherson: KhNTU, 21 s.
6. Madryha, H.M., 2012. Teoretychni pidkhody do analizu faktoriv vplyvu na efektyvnist diialnosti malykh pidpriumstv. Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politehnika», [online] № 739: Menedzhment ta pidpriumnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku, s. 16–21. Dostupno: <<http://ena.lp.edu.ua:8080/handle/ntb/17241>> [Data zvernennia 15 Berezyn 2018].
7. Mandrazhy, Z.R., 2015. Informatsiine zabezpechennia stratehichnoho upravlinnia pidpriumstvom. Ekonomichnyi analiz: zb. nauk. prats, [online] T. 20, s. 251–256. Dostupno: <<https://www.econa.org.ua/index.php/econa/article/view/775>> [Data zvernennia 15 Berezyn 2018].
8. Paderin, I.D. ta Novak, Ye.E., 2015. Analiz vplyvu zovnishnikh ta vnutrishnikh faktoriv na stratehii pidpriumstv maloho ta serednoho biznesu. Ekonomichnyi visnyk Donbasu, [online] № 3 (41), s. 135–141. Dostupno: <<http://dspace.nbuv.gov.ua/handle/123456789/93653>> [Data zvernennia 20 Berezyn 2018].
9. Poberezhna, M.P., 2009. Identyfikatsiia vplyvu informatsiinoi systemy na faktory zovnishnoho ta vnutrishnoho seredovyscha orhanizatsii. Zbirnyk naukovykh prats Cherkaskoho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu. Seriia: Ekonomichni nauky, [online] Vyp. 24(1), s. 91–94. Dostupno: <<http://ven.chdtu.edu.ua/article/view/88460>> [Data zvernennia 15 Berezyn 2018].
10. Suiusanova, O.L., 2013. Faktory vplyvu na efektyvnist upravlinnia personalom kharchovykh pidpriumstv. Efektyvna ekonomika, [online] №3. Dostupno: <<http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=3222>> [Data zvernennia 15 Berezyn 2018].

Рецензія/Peer review : 17.05.2018
 Надрукована/Printed : 02.06.2018
 Рецензент: д. е. н., проф. Гончар О. І.